

Riksförbundet för Social
och Mental Hälsa
2009-11-09

Diskrimineringsombudsmannen
Box 3686
103 59 Stockholm

Diskriminering på bostadsmarknaden m m

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH, har uppmärksammat att regeringen har uppdragit åt Diskrimineringsombudsmannen att göra en kartläggning av diskriminering på bostadsmarknaden. RSMH vill med anledning av detta göra DO uppmärksam på den diskriminering som äger rum i den bostadssituation som idag gäller för människor som drabbats av psykisk ohälsa.

Idag lever de flesta människor med långvarig och allvarlig psykisk ohälsa i egen bostad sedan mentalsjukhusen avvecklats. Kommunerna har tagit över ansvaret från landstingen när det gäller boende, stöd i boendet och sysselsättning. Trots att Sveriges kommuner har en skyldighet att ordna bostäder har situationen inte utvecklats på ett bra sätt för människor med psykisk ohälsa.

Vi vill peka på några skäl till detta.

* Antalet hyresrätter har de senaste åren, särskilt i storstadsområdena, minskat kraftigt till förmån för bostadsrätter, något som gjort att allmännyttan fått en alltmer undanskymd roll. Eftersom människor med psykisk ohälsa ofta har dålig privatekonomi på grund av arbetslöshet, sjukdom m m har t ex sådana personer som bor i fastigheter under ombildning till bostadsrätter inte kunnat hänga med på "ombildningståget". När en fastighet säljs och ombildas till bostadsrättsförening hamnar den som inte har råd att köpa i en svår situation. Pressen från grannarna blir ofta stor när t ex en nybildad förening vill åt lägenheten för att kunna sälja den och få in pengar. Hyresgäster är inte längre önskvärda.

* Hyresvärdarnas krav har ökat. Tidigare, när allmännyttan tog sitt ansvar för att ge alla en bostad, var det lättare för människor med olika former av psykiska problem att få hyreskontrakt. Idag drivs emellertid kommunernas bostadsbolag med vinstmaximering som yttersta mål vilket gör att man som presumtiv hyresgäst måste ha en viss inkomst för att komma ifråga som hyresgäst. Är man till exempel arbetslös eller förtidspensionär blir man diskvalificerad. I gruppen människor med långvarig och allvarlig psykisk ohälsa har knappast mera än 10 % ett reguljärt arbete, något som accentuerar bostadsproblemet för denna grupp. Vi skulle vilja kalla detta för ekonomisk diskriminering.

POSTADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	ORG.NR	E-POST
Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-772 33 60	08-772 33 61	40 62 92-3	802005-6985	rsmh@rsmh.se

Riksförbundet för Social
och Mental Hälsa

* Människor som på grund av psykisk ohälsa ibland kan uppträda störande, eller på annat sätt t ex på grund av rädsla ogillas av andra människor i närheten, vräks ibland ut i hemlöshet. Likaså när en person med långvarig psykisk ohälsa drabbas av ett akut skov i sin sjukdom som leder till att han eller hon uppträder störande. RSMH anser att hyresvärdar, kommuner och sjukvården måste göra mer för att förhindra att sådana situationer uppstår. Det kan man till exempel göra genom att se till att det kommunala boendestödet fungerar bättre eller genom att ha olika typer av krisboende i beredskap. I Mölndal har till exempel RSMH i samarbete med allmännyttan och kommunen nyligen startat ett så kallat Sviktboende i projektform.

Häromåret tog regeringen initiativ till att ge särskilda statsbidrag till kommuner som gick in och garanterade hyran för människor med en svag ställning på bostadsmarknaden – vad hände med detta initiativ?

Med anledning av det vi skriver ovan anser RSMH att det är oerhört viktigt att den kartläggning som nu ska genomföras av DO uppmärksammar situationen för människor med psykisk ohälsa.

Vi vill slutligen tillägga följande.

Människor med psykisk ohälsa diskrimineras idag på en rad olika områden. Så har det förvisso alltid varit men de senaste åren har en rad lagändringar och ändringar av annan författningstext gjorts som leder till att diskrimineringen ökar. Så till exempel har reglerna för innehav av körkort skärpts så att människor med psykisk ohälsa får körkortstillståndet indraget på grund av att de under en period tvångsvårdats, trots att de har läkarintyg som styrker deras lämplighet som bilförare efter vårdeperioden. Till skillnad från övriga sjukdomar som kvalificerar till körkortsindragning dras körkortet i dessa fall inte p g a av det individuella tillståndet och diagnosen, utan här dras körkortet i princip p g a att man vårdas i en viss vårdform – något som enligt vår uppfattning direkt strider mot mänskliga rättigheter.

Vi har också den senaste tiden haft anledning att skriva till JK och regeringen för att påtala mänskliga rättighetskränkningar och diskrimineringar inom rättsväsendet, t ex vid Tingsrätterna i Malmö och i Värmland.

Vi är från RSMH:s sida beredda att komma till DO eller DO:s utredning för att utveckla våra synpunkter i diskrimineringsfrågorna gentemot människor med psykisk ohälsa.

På uppdrag av förbundsstyrelsen

Jan-Olof Forsén
Förbundsordförande

Håkan Jarmar
Kanslichef

Claes Rundqvist
Handläggare

POSTADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	ORG.NR	E-POST
Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-772 33 60	08-772 33 61	40 62 92-3	802005-6985	rsmh@rsmh.se

Riksförbundet för Social
och Mental Hälsa

Kopia

Boverket
SKL
Socialdepartementet
Finansdepartementet
NSPH
HSO

POSTADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	ORG.NR	E-POST
Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-772 33 60	08-772 33 61	40 62 92-3	802005-6985	rsmh@rsmh.se

Riksförbundet för Social
och Mental Hälsa

POSTADRESS	TELEFON	TELEFAX	POSTGIRO	ORG.NR	E-POST
Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-772 33 60	08-772 33 61	40 62 92-3	802005-6985	rsmh@rsmh.se